

з психологічною насиченістю певного моменту. Письменник вдається до ліризації малої прози, вводить образи, які розкривають «другу» суть. Переживання, думки героїв творять внутрішній сюжет. У малій прозі Г. Лужницького проявились імпресіоністичні віяння: письменник не розмірковує,

а схоплює, зосереджуючи увагу на внутрішньому конфлікті, віддаючи перевагу «настрoeвій» асоціативній композиції, широко використовуючи символіку кольорів, предметних деталей. Основний принцип письменника-новеліста – бачити, відчувати, виражати.

Література

1. Андрусів С. Модус національної ідентичності: львівський текст 30-х років ХХ ст. / С. Андрусів. – Львів: Львівський національний університет ім. І. Франка; Тернопіль: Джура, 2000. – 340 с.
2. Грицков'ян Я. Українські католицькі письменники міжвоєнного двадцятиліття: група «Логос» / Я. Грицков'ян // Записки НТШ: Праці філологічної секції. – Л., 1995. – Т. ССХХІХ. – С. 170–178.
3. Денисюк І. Розвиток української малої прози ХІХ – початку ХХ століття / І. Денисюк. – Л.: Академічний Експрес, 1999. – 280 с.
4. Життя і слово. Квартальник для релігій й культури. – Ватерфорд, 1948–1949.
5. Ільницький М. Драма без катарсису: сторінки літературного життя Львова першої половини ХХ століття / М. Ільницький. – Л.: Місіонер, 1999. – 212 с.
6. Лужницький Г. Непереможні слов'яни: нариси історії серболужицької літератури з 1945 р. / Г. Лужницький // Записки НТШ: Праці філологічної секції. – Нью-Йорк, 1982. – Т. СХСV. – С. 131–140.
7. Мерія м. Чорний сніг / Мерія м. – Прага; Львів: Логос, 1928. – 71 с.
8. Набитович І. Проблеми дослідження *sacrum*-у у художній прозі (від Модернізму до Постмодернізму) / І. Набитович. – Дрогобич; Люблін: Повіт, 2008. – 600 с.
9. Поступ. Студентський вісник. – Л., 1921–1929.
10. Рудницький Л. Григор (Русьо) Лужницький (27. VІІІ.1903 – 3.ІІІ.1990) / Л. Рудницький // Наш театр: книга діячів українського театрального мистецтва: 1915–1975. – Нью-Йорк; Париж; Сідней; Торонто, 1975–1991. – Т. 1. – С. 113–120.
11. Рудницький Л. До генези твору «Стріл уночі» / Л. Рудницький // Полянч Б. Стріл уночі / Б. Полянч. – Філадельфія, 1974. – С. 3–10.
12. Рудницький Л. Драматургія Григора Лужницького / Л. Рудницький // Лужницький Г. Посол до Бога / Г. Лужницький. – Івано-Франківськ: Плай, 1996. – С. 3–40.
13. Рудницький Л. Поезія Григора Меріяма-Лужницького / Л. Рудницький // Записки НТШ: Праці філологічної секції. – Л., 1995. – Т. ССХХІХ. – С. 154–169.
14. Рудницький Л. Світовий код українського письменства: вибрані літературознавчі статті й дослідження / Л. Рудницький. – Івано-Франківськ: Вид-во Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника, 2010. – 334 с.
15. Салига Т. Григор Лужницький і літературна група «Логос» / Т. Салига // Дванадцять листів о. Андрея Шептицького до матері. – Л.: Світ, 1994. – С. 69–78.
16. Салига Т. Імператив: літературознавчі статті, критика, публіцистика / Т. Салига. – Л.: Світ, 1997. – 352 с.
17. Хороб С. Українська релігійна драма кінця ХІХ – початку ХХ століття: проблематика, жанрово-стильова своєрідність / С. Хороб. – Івано-Франківськ: Плай, 2001. – 143 с.
18. Самосознание европейской культуры ХХ века: мыслители и писатели Запада о месте культуры в современном обществе. – Москва: Политиздат, 1991. – 366 с.

Григор ЛУЖНИЦЬКИЙ

ДИТИНА*

Мирончикові було сім літ. І того дня був у мамочки пан з коротенькими вусиками, блискучим цвікером¹ і лакованими черевиками.

А Мирончикові було сумно.

Він дуже не любив того пана. І хоч цей пан брав його на коліна й носив на плечах – він його не любив. Йому надто стирчали вусики, а очі горіли. І Мирончик боявся його. Боявся за мамочку, бо мамочка завжди сідала близько цього пана й клала

йому свої руки в його долоню. А його долоні були такі великі, що мамусині руки ховалися зовсім, і навіть блискучої обручки не було видно. І Мирончик боявся, йому було страшно й боязко – той пан міг взяти мамочку від нього й понести далеко-далеко, там, де мешкав самітний цар, що їв молодих жінок. Мирончикові завжди здавалося, що цей пан є слугою самотнього царя.

І йому було сумно.

Завжди, як приходив цей пан, татка не було дома, й мамочка казала гарно вітатися, а потім іти спати. Але Мирончик не йшов. У своєму зеленому вбраннячку сідав тихо біля дверей і ждав. Його головка хилилася до дверей, за котрими сиділа

* Текст подано за виданням 1928 р. (Внесено тільки незначні орфографічні та синтаксичні правки.)

¹ Рід окулярів, які закріплюються за допомогою пружинки на перенісці; пенсне.

мамочка з тим паном, і слухала. І якби тільки Мирончик почув, що мамочка кричить, він кинувся б туди боронити мамочку; він навіть мав приготовлений маленький стільчик, на котрому завжди будуват хатинки з камінчиків, щоб цим стільчиком кинути в цього поганого пана.

Але за дверима було тихо – час від часу мамочка так якось дивно сміялася – а потім знову тихо. І кучерява головка Мирончика хилилася то сюди, то туди, а потім приходила Ганка й брала його на руки та несла в ліжечко.

Та Мирончикові не хотілося спати.

Завжди перед сном приходила колись до нього мамочка казати йому добраніч. Це було колись, давно-давно. Він тоді горнувся до неї, й її долоні гладили його личко. А йому було так гарно, так тепло. В коротенькій сорочинці підносився він на ліжечку й шептав:

– Ти моя мамочка? правда? ти моя?

А мамочка тулила його до себе й казала:

– Ну, твоя, твоя! Тільки твоя!

І Мирончикові було весело, так гарно, так мило. Він обгортався в ковдрочку, закривав оченята, і тоді всі його забавочки починали рухатися. Порозкидані солдатиків вставали й ішли в похід; трубач, що завжди держав при устах трубу, починав трубити, а зі скриньки виїздив поїзд, машина робила фу-фу-фу та їхала кругом стола.

А Мирончик всміхався.

І цей усміх бачили великий ведмідь і мавпочка, що завжди сиділи поважно на софі й також сміялися до нього, раптово поважніли і дивилися ворожо на себе. Відтак починали вимахувати лапками й битися.

А Мирончик всміхався.

Це було так смішно бачити, як ведмідь підносився на своїх лапах і мурчав, тим більше смішно й весело, що мавпа й ведмідь билися тільки тоді, коли Мирончик спав – так неначе би вони його боялися – вдень вони сиділи спокійно й навіть лапкою не рухали.

Але вже кілька днів мамочка не приходила до ліжечка казати йому добраніч, і Мирончикові було так дивно, так страшно. Якись тіні приходили до ліжечка й брали його до себе, тягнули й лоскотали. І він будився зі страху, але в кімнаті було тихо й нікого не було, тільки щілиною від дверей бігла до ліжечка світлова, ясна смуга.

І того дня прийшла Ганка й положила його в ліжечко. За дверима світилося, а татко поїхав да-

леко й казав, що привезе машину, яка буде сама світити й свистіти парою. Мирончик тішився цією машиною, але татка ще не було, а мамочка була за дверима, від котрих ішла світляна, ясна смуга.

А йому було сумно.

Він перевертався на ліжечку, закривав оченята, але порозкидані солдатиків не хотіли йти в похід, а ведмідь і мавпочка сиділи даліше спокійно на софі.

Мирончик ліг на спину й прижмурих очі: світловою, ясною смугою ішла мамочка, а за нею ішов пан. У нього цвікер блищав, а черевиків ковзалися й дрижали. Мирончик хотів крикнути до мамочки, але мамочка ішла спокійно, поволі й тільки боком дивилася, чи за нею іде пан, чи ні. А він ішов. Він ішов скоріше, а мамочка помаліше. І врешті він прискорив ходу й зловив мамочку за руку, з руки скотилася обручка й впала під ноги пана.

А Мирончик скрикнув.

Пан зловив мамочку за голову, а Мирончик почав плакати й кричати: «Моя мамочка! Мамочко! Мамочко!»

І заплаканий сів на ліжечко.

Двері скоро відчинилися, вбігла мамочка й була дуже схвильована:

– Що тобі Мирончику? Що тобі сталося?

А Мирончик плакав. Його маленькі груди підносилися, схлипували, а плечики здригалися. Сльози заливали очі, щічки й уста, бо мамочка вже не була його, вона мала зовсім інший голос, аніж колись, і говорила тепер так, як цей пан, що ходив по кімнаті й котрого довга тінь падала на ліжечко й на скуленого Мирончика. І навіть коли мамочка пригорнула його лице до свого, то воно було холодне й пахло так, як той пан.

Даремно питалися:

– Що тобі, дитино моя? Скажи мені, мій хлопчику!

Мирончик не міг відповісти. Він хлипав, витирав кулачками сльози, що мочили нестримно сорочечку й не міг промовити слова: мамочка вже не була його, вона пригортала і пестила його так, як Ганка...

І він відштовхнув мамочку руками, а сам занурив лице в подушку й плакав, плакав, аж ціле його маленьке тіло дрижало.

А пан, що ходив по іншій кімнаті, підійшов ближче, витягнув хустинку та, починаючи чистити цвікер, сказав:

– Але дурниця! От, дитина!